

EXPERIÈNCIA

Laboratori d'Art Comunitari

PROJECTE ARTÍSTIC DE COCREACIÓ

Sant Boi de Llobregat és una ciutat de l'àrea metropolitana de Barcelona situada al marge dret del delta del riu Llobregat, molt prop del port i de l'aeroport. Amb més de 83.000 habitants, és coneguda a Catalunya, perquè des del segle XIX acull dos grans hospitals psiquiàtrics.

L'Ajuntament de Sant Boi considera la salut mental un eix estratègic de les polítiques municipals, i l'aborda des d'una perspectiva transversal i pluridisciplinària. El Laboratori d'Art Comunitari (LAC) neix en aquest context amb un doble objectiu: treballar per trencar amb els estigmes que pateixen molts col·lectius vulnerables i, en segon lloc, facilitar l'accés a la cultura i als processos creatius a moltes persones que normalment no en són usuàries.

Per aconseguir aquestes fites es proposen tallers d'art que s'articulen a través de metodologies no directives, que permeten que emergeixin i se sostinguin experiències educatives de cocreació. La idea del projecte és combinar equips de treball mixtos, amb la finalitat que les persones es coneguin, ja que es parteix de la base que la diversitat és una potencialitat i que les diferents capacitats són vistes com a oportunitats. Tot plegat, amb la voluntat de donar veu a col·lectius en situació de vulnerabilitat social i fer-los visibles fora dels seus contextos habituals gràcies a l'art i la creativitat.

La riquesa i qualitat de les propostes és fruit de tenir en compte totes les perspectives, els punts de vista o les capacitats. Els artistes tenen més un paper de facilitadors que no pas d'experts.

El Laboratori d'Art Comunitari pretén lluitar contra els estigmes que pateixen les persones de col·lectius vulnerables acostant-les a l'art contemporani i a la creativitat com a eines d'empoderament i aprenentatge personal i col·lectiu.

El LAC és un projecte en curs al llarg de tot l'any. Comença amb diferents sessions de treball amb els artistes i les persones referents dels col·lectius que participaran en el projecte, els quals són molt diversos: pacients dels hospitals psiquiàtrics de la ciutat, alumnes d'escoles i instituts, persones grans de centres geriàtrics, famílies en risc d'exclusió social que van a centres de dia, persones amb discapacitat intel·lectual que participen en els clubs socials, etc. Els grups es distribueixen a partir de les capacitats i interessos de cada persona i es defineix un mínim marc conceptual que donarà coherència a totes les propostes. Tot seguit es desenvolupa el procés creatiu, on cada artista s'organitza amb els diversos col·lectius per decidir sobre què treballaran i com faran la proposta plàstica. Sempre que és possible, es mira de proposar sessions conjuntes en les quals els grups que col·laboren amb un mateix artista puguin compartir algunes sessions de treball. Finalment, es fa el muntatge de les propostes, moment en què es troben els grups que han treballat en cadascun dels projectes i s'inaugura l'exposició. Després de treballar al llarg de vuit edicions amb aquests col·lectius de manera contínua, s'ha observat que molts participants s'han convertit en usuaris del centre d'art municipal.

L'experiència es troba en un moment d'expansió. D'altra banda, des de fa poc hi ha una nova possibilitat de participar en el projecte de manera individual: mitjançant recepta expedida per alguns centres públics d'atenció mèdica de Sant Boi. El Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya ha confeccionat un mapa d'actius de salut on es considera que el LAC pot contribuir a millorar la salut de les persones.

PRESENTA:
Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

CONTACTE:
Sr. Óscar Muñoz Martínez,
Cap del Departament de Cultura i Cohesió
omunoz@santboi.cat

MÉS INFORMACIÓ AQUÍ

EDITORIAL

Els congressos internacionals són una oportunitat única de trobada i aprenentatge entre ciutats que permeten aprofundir en alguns dels principis recollits en la Carta de Ciutats Educadores. Són un moment esperat pel personal polític i tècnic de les ciutats membres perquè permeten conèixer de primera mà bones pràctiques de la ciutat amfitriona, com també inspirar-se i reflexionar gràcies a les conferències i debats plenaris en què participen experts de reconegut prestigi internacional. A tot això, s'hi afegeix les ganes de compartir i de fer conèixer com les ciutats afronten reptes concrets, per mitjà de tallers pensats per a l'intercanvi d'experiències entre les ciutats participants. Lamentablement, el 2020 no ens vam poder reunir com era previst, però esperem que ho podrem fer ben aviat.

És per això que ens complau anunciar-vos que els preparatius del pròxim Congrés avancen a bon ritme. Com sabeu, el **XVI Congrés Internacional de Ciutats Educadores** tindrà lloc a **Andong** (República de Corea) del **25 al 28 de octubre** de 2022, amb el lema **"Ideant el Futur de l'Educació a la Ciutat: Innovació, Tradició i Inclusió"**. L'objectiu serà reflexionar sobre com podem construir ciutats educadores sostenibles on coexisteixin passat, present i futur. Els tres eixos que centraran els debats i intercanvis són:

1. Tradicions i identitat: aprenent del passat. En aquest eix es pretén aprofundir, des d'una comprensió crítica del passat, sobre com el patrimoni cultural i las tradicions poden constituir un pont per construir el present i el futur de les nostres ciutats; es tracta d'un procés de creació contínua que ha d'incorporar tota la ciutadania.

2. Inclusió: construint una ciutat per a totes les persones a través de l'educació i els valors. En aquest eix es vol compartir experiències d'educació al llarg de la vida per a persones i grups en risc d'exclusió amb l'objectiu de no deixar ningú enrere, i també programes de foment de la convivència, la cooperació i l'empatia per reforçar els llaços comunitaris, la solidaritat i la cura del bé comú.

3. Tecnologia i innovació social: fomentant una ciutat sostenible centrada en les persones. Els debats d'aquest eix se centraran en el paper de l'educació en el foment de la tecnologia i la innovació social per contribuir a la construcció de ciutats del futur més inclusives, justes, verdes, saludables i habitables per a totes les persones.

El web del Congrés ja està disponible i ben aviat s'obrirà la convocatòria per a la presentació d'experiències.

Visites d'estudi, conferències inspiradores, diàlegs entre ciutats i moltes coses més us estaran esperant.

No us perdeu aquesta oportunitat!

SECRETARIAT
DE L'AICE
Avinyó, 15,
planta 4
08002 –
Barcelona
www.edcities.org

SAPS QUE...

- Més de 60 municipis de 8 països i 3 continents han presentat experiències per participar en la quarta edició del **Premi Ciutats Educadores 2022**, que pretén visibilitzar la importància de les cures per crear ciutats millors per a totes les persones i altres éssers vius. La cerimònia de lliurament tindrà lloc durant el pròxim Congrés Internacional, a Andong.
- 170 ciutats de 12 països i 3 continents van programar actes amb el lema **"La Ciutat Educadora no deixa ningú enrere"** per celebrar la sisena edició del **Dia Internacional de la Ciutat Educadora** (30 de novembre de 2021). **Disponible el vídeo de l'acte conjunt** organitzat pel Secretariat, que va constar d'una conferència de la Prof. Yayo Herrero i la presentació de bones pràctiques de Rennes, Rosario i Göteborg.
- Podeu consultar les últimes **experiències destacades de l'edició especial 30 aniversari**, que tracten temes especialment rellevants de l'última actualització de la Carta de Ciutats Educadores.
- L'AICE ha participat en el **VI Informe GOLD**, un document de referència per posar en valor la feina dels governs locals i regionals en la localització de l'Agenda 2030. La contribució de l'AICE s'ha centrat en la importància de l'acció educativa basada en l'ètica de la cura per neutralitzar les creixents desigualtats socioespacials que es donen a les ciutats. Podeu consultar el document **aquí**.
- Disponible el **Quadern de Debat núm. 6** de la Delegació per a Amèrica Llatina, el qual reflexiona sobre els reptes de la inclusió a les ciutats educadores.
- L'AICE compta amb un nou **fullet promocional** que posem a la vostra disposició.
- El 3 de febrer es va celebrar una reunió de coordinació de la **Xarxa Mexicana**, en la qual van participar la ciutat de León, la Delegació per a Amèrica Llatina i el Secretariat de l'AICE, amb l'objectiu d'establir les bases del treball per als propers mesos.
- Amb el lema **"Consolidant la Ciutat Educadora"**, el 17 i 18 de març se celebra la **XV Trobada de la Xarxa Estatal de Ciutats Educadores**, en format híbrid, amb la participació de més de 110 ciutats inscrites.

■ ENTREVISTA

Sr. Gorka Urtaran Agirre

ALCALDE DE VITÒRIA-GASTEIZ

Vostè diu amb orgull que ha nascut i crescut a Vitòria.

Quins són els trets característics d'aquesta ciutat?

És una ciutat molt especial. Una ciutat que, per la mida que té, també és una gran comunitat i et permet sentir que en formes part... És una ciutat amb innumbrables possibilitats per gaudir de la naturalesa dins i fora de l'àrea urbana.

És una ciutat còmoda, accessible, de mida mitjana, en la qual és fàcil moure's a peu, amb bicicleta o amb transport públic... referent en matèria mediambiental. És una ciutat amb una oferta àmplia i assequible de serveis públics.

Quins són els principals desafiaments que afronta la seva ciutat?

Possiblement el principal repte que vivim com a ciutat i com a planeta és el de la crisi climàtica i tot el que aquest fet implica pel que fa a canvis en la nostra manera de viure, però també ho són la cohesió social o l'envelliment, entre d'altres.

Vivim canvis en el model productiu i adaptacions importants en la indústria. Per aquest motiu, a l'Ajuntament treballem en estreta col·laboració amb les empreses de la ciutat facilitant les seves estratègies d'adaptació, però també apostant per crear un ecosistema per a la innovació.

Un altre repte és el del model energètic, l'energia que fem servir per moure'ns, a les cases i en el sector econòmic i productiu. En aquest sentit, hem de fer un canvi molt important en la millora de l'eficiència energètica, en l'ús de fonts renovables i en la creació d'embornals de CO₂ que ens permetin aconseguir la neutralitat en carboni, clau per mitigar els efectes del canvi climàtic... Segurament el projecte estrella és la participació en la missió europea de les 100 ciutats neutres en carboni amb vista a l'any 2030.

La mobilitat urbana, tant la nostra com la de la resta de ciutats, viu canvis importants. Per afrontar-los, a Vitòria millorem la nostra extensa infraestructura ciclista, que ja és de més de 170 quilòmetres, ampliem les zones per a vianants i apostem pel transport públic elèctric i d'alta capacitat.

Un altre dels grans reptes que afrontem és el de la cohesió social, i per fer-ho treballem en valors com els de la convivència, la igualtat, la diversitat o els drets humans.

El 2012, Vitòria va ser nomenada Capital Verda Europea i el 2019, Ciutat Verda Global. Quins aspectes i iniciatives van permetre que la ciutat guanyés aquests reconeixements?

En tots dos casos, hem de parlar d'una feina compartida. Institucions i ciutadania són clau per aconseguir una ciutat com la que tenim... Possiblement, l'anella verda és el projecte més remarcable, però crec que el que és rellevant és el conjunt d'iniciatives que ens caracteritzen, les infraestructures verdes urbanes, la nostra gestió de l'aigua, la nostra extensa xarxa de carrils bici, les nostres polítiques de mobilitat urbana, els projectes de millora de l'espai públic...

A Vitòria hi ha hagut canvis importants en la mobilitat urbana. Com s'han aconseguit?

Són canvis graduals. Fa més d'una dècada que mesurem cada quatre anys, per mitjà d'una enquesta, el comportament de la mobilitat a la ciutat... També hi ajuda el compromís dels ciutadans, perquè són ells els qui decideixen, en darrer terme, deixar el cotxe a casa.

Per part de l'Ajuntament, hi hem de posar els mitjans i, de vegades, ser audaços a l'hora de prendre decisions i apostar per canvis de gran importància.

Què poden fer els governs locals per construir ciutats més acollidores i inclusives?

Tenim un paper fonamental. Crec sincerament que la multiculturalitat és un enorme patrimoni per a les ciutats, per a la seva cultura, per a la seva economia, per enriquir el seu capital social, que és, al cap i a la fi, el principal valor per a la construcció de la nostra identitat i el nostre futur.

Les institucions tenim almenys dues responsabilitats: d'una banda, tenim la responsabilitat de fer pedagogia i defensar, des del pla polític, tots els aspectes positius de la multiculturalitat.

A més, aquest discurs ha d'anar acompanyat de l'agenda política. El que entra o no en aquesta agenda i el seu grau de prioritat, depèn de nosaltres. En el nostre cas, hem incorporat la perspectiva de la multiculturalitat en l'Agenda Vitoriana, el nostre pla de mandat, en la qual tenim integrades les polítiques de convivència com un eix fonamental.

La ciutat lídera, en aquest moment, la RECE i acull la XV Trobada de la Xarxa. Què representa per a la ciutat organitzar aquest esdeveniment?

Hem assumit la coordinació de la RECE, en aquest període 2020-2022, des del compromís i la certesa que només és possible construir la ciutat educadora a partir de la cooperació entre els diferents agents implicats, i des d'una actitud d'aprenentatge i col·laboració amb altres ciutats que comparteixen els mateixos objectius. Per això, la XV Trobada representa, d'una banda, un espai de trobada entre els agents socioeducatius de la ciutat i els de les ciutats adherides a la RECE. I, d'una altra, és l'oportunitat de l'Ajuntament de Vitòria de poder posar de manifest a la ciutadania el seu compromís amb les polítiques educatives municipals i la consolidació del nostre municipi com a ciutat educadora.

>> Més informació a www.edcities.org.

EXPERIÈNCIA

Itineraris vitals a l'entorn escolar

NENS I NENES I LES SEVES FAMÍLIES, EN EL CENTRE DE LES POLÍTIQUES EDUCATIVES MUNICIPALS

Besançon és un municipi de 116.775 habitants situat a l'est de França, al departament de Doubs. La ciutat té 8.229 infants escolaritzats en escoles públiques: 4.943 en les 27 escoles primàries, 3.169 en les 37 escoles infantils.

El 2019, la ciutat de Besançon va decidir dur a terme una avaluació dels serveis educatius, tant escolars com extraescolars, dirigida a les famílies i els nens i nenes, amb la finalitat de tenir una idea global de les seves vivències com a persones que es beneficien d'aquests serveis. Per fer-ho, la ciutat va activar la iniciativa "Itineraris vitals a l'entorn escolar", que forma part d'un enfocament més ampli desenvolupat per la ciutat de Besançon, que pretén posar a prova una nova manera de dissenyar i implementar les polítiques públiques municipals, comptant amb la veu de les persones beneficiàries i dels actors institucionals i socials implicats.

Primer es va demanar a les famílies i als equips professionals que identifiquessin els processos experimentats per les famílies i els infants a l'hora de participar en la vida escolar i extraescolar. Això va donar lloc a la construcció de dos itineraris: el de "curs escolar", adreçat a les famílies, i el de "jornada escolar", adreçat a nens i nenes, per convidar-los a compartir les seves experiències i opinions. Tot seguit, un equip multidisciplinari de professionals va elaborar una maleta pedagògica consistent en una eina per

recollir les opinions dels infants de 6 a 11 anys i un mètode de facilitació. Finalment, les accions es van centrar a mobilitzar i formar un equip de dinamitzadors i organitzar tallers per provar la maleta pedagògica i ajustar el

L'objectiu del projecte és identificar les dificultats que troben les famílies i els infants en el seu itinerari escolar per construir conjuntament solucions que puguin millorar els serveis educatius de la ciutat.

prototip. Ahora, es va provar i ajustar el qüestionari sobre l'itinerari del "curs escolar" amb un grup de pares i mares voluntaris, abans de distribuir-lo al conjunt de famílies, amb relació a les diferents accions que les famílies han de fer per garantir l'escolarització i l'accés a les oportunitats educatives i d'oci disponibles a la ciutat.

Malgrat les mesures de contenció imposades a mitjan març de 2020 a causa de la pandèmia de COVID-19, es van entrevistar més de 90 infants en les sessions de dinamització i, tenint en compte les seves opinions, es va decidir que en el futur es prestaria una atenció especial a la seguretat viària als voltants de les escoles. D'altra banda, al 2021 es va distribuir el qüestionari per correu electrònic a unes 9.000 famílies i, per fomentar la seva participació, els equips municipals van fer una tasca de sensibilització en diversos esdeveniments lúdics. De resultes d'aquesta acció, es van rebre unes 850 respostes.

Un dels punts forts de l'enfocament utilitzat és que situa les famílies i els infants en el centre dels processos de millora de les polítiques educatives municipals. Com que són els únics que perceben el procés d'escolarització íntegrament i els qui han d'interactuar amb administracions i agents, poden detectar les dimensions de millora i proposar canvis. Cal destacar, igualment, que es convida els infants a expressar la seva opinió sobre els serveis que reben en un pla d'igualtat respecte de les seves famílies. Això contribueix a educar per a una ciutadania activa des d'una edat molt primerenca.

L'objectiu a llarg termini és consolidar els "Itineraris vitals a l'entorn escolar" com un procés continu, una espècie de baròmetre del benestar educatiu a la ciutat, alimentat regularment pels nens i nenes i les seves famílies.

PRESENTA:
Ciutat de Besançon
CONTACTE:
Sra. Pascale Billerey,
Responsable del Projecte
Educatiu de Territori i Ciutat
Amiga de la infància
pascale.billerey@besancon.fr
MÉS INFORMACIÓ AQUÍ

